

Mikkel Scharff: *Mariatavlen fra Løgum. En højgotisk alterbordforside.* (Forlaget De Unges Kunstkrede, 1986). 136 s.

Mariatavlen fra Løgumkloster dateres til begyndelsen af 1300-tallet og er Danmarks ældste tavlemaleri. Midterfeltet har dog Kristus som hovedfigur, her som verdenshersker i en mandorla omgivet af evangelistsymbolerne og på begge sider 12 felter med de sædvanlige scener fra Jesu' og Mariae liv: bebudelsen, forkyndelsen for hyrderne, kongernes tilbedelse, dog med den vigtige undtagelse, at vi her finder den fra dansk område sjældne scene med Steffen Stalddreng og Herodes. Dette billede tyder på at man ikke bare skal regne med forlæg for tavlen i England og Norden men også Frankrig og Nederlandene. Steffen findes i fransk/»nederlandsk tradition og Løgum er jo også et cistercienserkloster med tilknytning til moderklosteret i Frankrig. Mariatavlen har gennem tiderne ikke været forskånet for hærværk, bl.a. har man stukket øjnene ud på nogle af figurerne for at beskytte sig mod det onde øje. Tavlen, der er helt enestående i sin art, er et meget fornemt eksempel på cisterciensernes Maria-kult og blev placeret i klosterkirkens kor, da dette var færdigt i begyndelsen af 1300-tallet. Den opbevares nu i Nationalmuseet og har i en årrække været genstand for en minutøs teknisk og kunsthistorisk undersøgelse. Hovedansvaret har hvilet på konservator Mikkel Scharff, som har brugt en række kemiske og fysiske metoder i sin analyse, hvilket giver en fascinerende indblik i middelalderhåndværkernes arbejdsform, hvor snedkernes og malernes arbejde vises trin for trin med bl.a. den første kendte brug af en sav i Danmark, forfatteren påstår i Europa, men det må man tage

med et gran salt. Bogens store format har muliggjort en fantastisk fin gengivelse af dette noble kunstværk – man kan næppe tænke sig en mere fuldlødig kunstbog. Bogen indgår som sidste led i en serie, der har omfattet Frøslevskrinet, den smukke altertavle i Løjt kirke og Løgumskabet og vi får at vide, at bogserien om sønderjysk kirkekunst fra middelalderen slutter med dette værk om Mariatavlen – det var da kedeligt.

Michael Linton

Niels Knud Liebgott: *Middelalderens emaljekunst.* (Nationalmuseets Forlag, 1986). 86 s. illustr.

Forfatteren er en gammel kending. Han har udgivet en lang række bøger om Nationalmuseets middelaldersamling. Sidst udkom bogen om elfenbenssamlingen, og denne her lægger sig i format og tekst tæt op ad den. I samlingen af emaljearbejder befinder sig det velkendte, farvestrålende Dagmarkors, vel samlingens fineste stykke; men hele samlingen øver en stærk tiltrækning på øjet, og det er selvfølgelig ikke uden betydning, når det drejer sig om at lave en tiltrækkende bogudgivelse.

Liebgott bearbejder sit stof på beundringsværdig måde. I den relativt korte tekst lykkes det ham at forsyne læseren med den relevante viden, hvad enten den skal bruges til et museumsbesøg eller som en introduktion til emnet. Han giver et rids af den historiske baggrund, beskriver det avancerede kunsthåndværks teknik, værkstederne, samt enkeltstykkernes motiver og deres betydning. Han gør det i klar og lettilgængelig form; det er et fint eksempel på vellykket formidling.

Wivan Munk-Jørgensen